

Slovenski dom

Preden ne izpraznijo Nemci Porenja, se Francozi ne morejo pogajati Francija za sankcije proti Nemčiji

Pariz, 11. marca. o. Včeraj je imel francoski ministrski predsednik Sarraut daljši govor glede nove nastalega položaja v Evropi. V tem govoru je ugotovil, da Nemčija storila težko napako, ki bo imela lahko usodne posledice. Dejal je, da francoska vlada ne zavrača nobenih pogajanj, ki bi mogla zagotoviti mir in izboljšati razmerje med Francijo in Nemčijo. Nikdar pa se Francija ne bo pogajala z nikomur pod vtisom kakršnihkoli groženj. Omenil je francosko pritožbo pri Društvu narodov ter izjavil, da pomeni nemško dejanje napad na mednarodno zaupanje. Obrnil se je na vest vseh narodov in jih pozval, naj napro vse sile, da resijo načela pravičnosti, da branijo človeške pravice in da ohranijo mednarodno moralo. Francoska vlada računa na udanost narodnega predstavništva in na njegovo ljubezen do domovine. Prepričana

je, da danes v Franciji ni ne stranke, ne vere, ne plemena, ki bi moglo spriči splošne nevarnosti priti na dan s strankarskimi zahtevami. Francija bo v okviru Društva narodov storila vse, da z drugimi narodi zagotovi Evropi in svetu mir.

Sankcije

Pariz, 11. marca. o. Zunanji politični krogi izjavljajo, da je zdaj na dnevnem redu vprašanje o eventualnih sankcijah proti Nemčiji, ker je treba nemški vpad v Porenje smatrati za izzivalno delo napadalec. Odločitev glede tega vprašanja ima seveda parlament sam. Vodilni politični krogi so v načelu že razpravljali o sankcijah, niso se pa razgovarjali o času, kdaj naj se sankcije začnejo.

Glede nemških mirovnih predlogov in glede

novih pogajanj, kakor si jih zamišlja Hitler, izjavljajo Francozi, da ni govora o pogajanjih, dokler Nemci ne izpraznijo Porenja. V tem vprašanju podčrtavajo razliko med francoskim in angleškim stalištem, zlasti kar se tiče sprejemljivosti Hitlerjevih pogojev.

Italija ni zanje

Rim, 11. marca. b. Pri razčiščenju trenutnega evropskega političnega položaja izjavljajo odločilne osebnosti, da se bo Italija zadovoljila z vlogo opazovalca in se ne more udeležiti nikakih sankcij, ki bi jih Zveza narodov sklenila proti Nemčiji. Italija sankcij načelno ne priznava in nima interesa na tem, da bi uporabljala proti komu drugemu orožje, s katerim so ženevski krogi pri abesinski vojni hoteli zadeti njo.

Obsedno stanje v Bukarešti

Bukarešta, 11. marca. Romunski parlament bo sprejel predlog zakona o podaljšanju obsednega stanja v Romuniji do 19. novembra 1. l. — Vlada utemeljuje svoj predlog s tem, da mora imeti spriču zaplenega mednarodnega položaja v rokah močno sredstvo za preprečitev eventualne agitacije tujih clemetov v Romuniji.

Proti Judom

Varšava, 11. marca. AA. Havas poroča: Včeraj je prišlo v mestu Psitik v bližini Radoma do težkih neredov, v katerih je bil ubit neki žid in en antisemit. Neredi so se ponovili in antisemitski elementi so hoteli maščevati smrt svojega tovariša. Začeli so ropotati in zaigati nad sto židovskih trgovin. Poklicana je bila policija celo iz Varšave, toda demonstranti so metali kamenje na policijo. Policija je morala rabiti orožje in je bilo 6 demonstrantov ubitih, 19 pa jih je bilo ranjenih. Oblasti se boje, da se bodo nemiri razširili.

Iz Belgrada: Važne vesti za Slovenijo

Sprememba zakona o učbenikih ustanovitve kmetijskih zbornic

Belgrad, 11. marca. m. Današnje zasedanje Narodne skupščine se je začelo ob 19.35. Otvoril ga je predsednik skupščine Čirič. Po sprejemu zapisnika zadnje seje je skupščina sprejela poročilo imunitetnega odbora, ki predlaga, naj se sodišču izročita tudi poslanca dr. Srško Vukanović in Tasa Dinič.

Potem je skupščina presla na pretes proračunskega predloga o državnih dohodkih. Kakor hitro bo sprejet predlog proračuna, bo fin. minister dal skupščini v pretes predloge dopolnil k finančnemu zakonu, ki jih je vlada predložila. Med temi dopolnili so pooblastila za posamezna ministrstva.

Tu nahajamo predvsem poblastilo prosvetnemu ministru, da lahko izpremeni in dopolni zakon o učbenikih iz leta 1929. S tem pooblastilom se bo vprašanje slovenskih učnih knjig rešilo tako, kakor zahtevajo naši interesi.

Kmetijski minister bo dobil pooblastilo, da lahko postopoma organizira kmetijske zbornice. Ta odločitev kraljevske vlade pomeni veliko stopnjo pri izgradnji naših samoupravnih teles. Prometni minister je pa prejel pooblastilo, da določi gradnjo novih železnic v državi in da za to uradno najame potrebna posojila. Pri tem pooblastilu glede novih železnic je upoštevana v veliki meri Slovenija.

Konferenca lokarnskih pogodbenikov se seli v London

Učertaj v Parizu - nič odločilnega

Pariz, 11. marca. o. Včeraj sta se vršila dva sestanka v naglici sklicane konference zastopnikov vseh držav, ki so podpisale lokarnsko pogodbo. Druga seja se je vršila zvečer in je potekala zelo dramatično. Do sklepov pa ni prišlo ne na enem, ne na drugem sestanku in so zastopniki posameznih pogodbenic samo izmenjali svoja stališča glede evropskega političnega položaja. Francoska vlada je zastopala stališče, da bi bilo treba zdaj, ko je lokarnska pogodba postala ničeva, skleniti nov lokarnski pakt, kateremu naj bi se pridružile vse članice Zveze narodov razen Anglije in skandinavskih držav, ki nameravajo glede Nemčije hoditi svoja pota. Angleški krogi pa so mnenja, da je Edenov govor zagotovil pomoč Franciji in Belgiji.

Druga seja, ki se je vršila zvečer, je odločila, da naj se sestanek zastopnikov držav, ki so podpisale lokarnsko pogodbo, preseli v London, kjer bo razpravljal o svojih ukrepih v neposrednem stiku

z angleško vlado. Na ta sestanek je angleška vlada povabila tudi Brucea, predsednika Zveze narodov. V zvezi s sestankom v Parizu in Londonu so v Zenevi odgodili sestanek Sveta trinajstih in pa zasedanje Društva narodov, dokler se ne končajo razgovori med lokarnskimi pogodbeniki.

Sestanka v Parizu so se udeležili francoski zun. minister Flandia, angleški zun. minister lord Eden, lord Halifax, Georges Clerk. Italijo je zastopal pariški poslanik Ceruti, Belgijo ministrski predsednik Van Zeeland in grof Kerkhove.

Politični lete

Pariz, 11. marca. Danes je iz Pariza odpoval z letalom v London francoski zun. minister Flandia. Angleški zun. minister Eden pa je danes iz Pariza odletel v Zenevo, odkoder se jutri z letalom vrne v London.

Italija se smeje

Rim, 11. marca. o. Z ozirom na neuspeh večerašnjih pariških razgovorov prinašajo italijanski listi ironične razlage in pravijo, da je smešno, da zahtevajo Francija, Anglija in druge države od Italije, naj zdaj jamči s svojo avtoriteto lokarnsko pogodbo. Ne zavedajo se pa, da je Italija obtožena prav zaradi podobnega koraka kakor Nemčija, proti kateri naj zdaj nastopi.

Ogenj nad Španijo

Madrid 10. marca. TG. Iz vseh krajev države poročajo o novih komunističnih izgredih. Državna garda je bila na več krajih prisiljena, da uporabi proti levičarskim razgrajalcem orožje in je bilo pri tej priliki tudi več oseb ubitih. Posebno v Madridu je bil današnji dan zelo buren in so se na več krajih mesta razvijale puščinske borbe. Tudi iz Cadiza poročajo, da je prišlo do krvavih izgredov. V okolici tega mesta so komunisti požgali 9 velikih cerkev. Državna garda jih je morala razganiti, potem ko so že napravili škodo s streljanjem in jih je bilo več ubitih. V Granadi so komunisti proglasili generalno slavno in je prišlo popolne do hudih izgredov, pri katerih je morala policija dvakrat uporabiti orožje. Promet je popolnoma prekinjen in so železniški tiri na velike razdalje razdejani. Vojaštvo je zasedlo trg in vse pekarne v mestu, da bi na ta način zavarovalo vsaj najnujnejšo ljudsko prehrano. V Valenciji je bilo celo popolne streljanje. Komunisti so nabili po mestu proglaš, v katerem zahtevajo ustanovitve sovjetske republike. Napadli so več poslopj katoliških in zmernorepublikanskih mož in jih razdejali. Komunisti so nadalje izdali navodila, da morajo njihovi pristaši vslopiti v vse republikanske stranke in jih od znotraj podminirati ter jih v danem primeru spreminiti v komunistične centrale.

Iz Madrida. Avreljo Lerroux, posinovljene bivšega ministrskega predsednika, je bil aretiran, ko je hotel pobegeti preko meje na Portugalsko. Pokrajinski namestnik v Badajozu je poslal Avreljo Lerrouxa v Madrid. Lerroux je bil aretiran v zvezi s preiskavo, ki je bila uvedena proti njemu zaradi afera z igralnicami.

Madrid, 11. marca. Po vsej Španiji je prišlo do novih napadov na cerkve in samostane. Komunisti so cerkve in cerkvene ustanove rušili z največjo divjostjo. Po vsej Španiji naraščajo izgredi in poboji med desničarskimi in levičarskimi clementi. Boljševiške plačane mase so v Kadisu porušile 7 cerkev in samostanov, bogoslovni seminar in več katoliških šol. Škoda je ogromna, ker so španski boljševiki v tem svojem boju za svobodo uničili veliko število nenadomesljivih umetniških del, ki jih sploh ni mogoče oceniti. V Granadi in Toledu je izbruhnila generalna stavka, pri kateri je prišlo do velikih spopadov s policijo. Povsod je veliko ubitih in ranjenih.

Rekord v dobroti

Iz Rima. Rimski bolničar Alfred Anselmi kandidira za prvaka sveta v oddaji krvi. V zadnjih petih letih je omogočil transfuzijo krvi v 73 primerih. Oddal je 96 in pol litra krvi. Star je 43 let in se počuti prav dobro.

Naročajte

„Slovenski dom“

Tik pred vojno

Francija daje ultimatum Nemčiji

London, 11. marca. V zvezi z nadaljevanjem konference predstavnikov lokarnskega pakta poročajo iz nepotrjenih virov, da bo Francija v Londonu zahtevala ultimatum proti Nemčiji. Nemčija mora takoj izprazniti zasedeno porensko ozemlje, sicer bo Francija zahtevala proti njej uvedbo najstrožjih gospodarskih in vojaških sankcij. To odločitev francoske vlade smatrajo kot reakcijo na angleško oklevajoče stališče v vprašanju Porenja. Položaj se je zaradi tega silno zaostрил in je treba pričakovati najresnejših zapletljivajev.

Pariz, 11. marca. AA. Havas poroča: V mero-dajnih angleških krogih tolačajo večerašnje sklepe

takole: Rezultati večerašnjih razgovorov so predvsem v tem, da se je pojasnil resen značaj sedanjega položaja in nevarnosti, ki so nastale zaradi kršitve lokarnske pogodbe od strani Nemčije. Eden je prišel v Pariz, da se točno informira o položaju in stališču francoske vlade, in svobodno se lahko reče, da ni imel nobenega namena prineesti kakršenkoli sklep. Odločno se oporekajo vesti tiska, da je londonska vlada že sprejela kake sklepe. Eden je hotel pridobiti francosko vlado za pomirjenje, toda zaradi stališča francoske vlade in zaradi tega, da bi dobil od svoje vlade pooblastila, se Eden vrne danes v London, da bi tako lahko

francoski vladi dostavil definitivni odgovor.

V angleških krogih se ostro obsoja odločitev nemške vlade. Obsoja se tudi, da je Hitler prevzel iniciativno v trenutku, ko sta francoska in angleška vlada intervenirali pri njem, da zavzame stališče in otvori novo pogajanja. Po vsem tem pa Nemčija ni zasedla Porenja samo simbolično, ampak tudi efektivno. Kar se tiče Hitlerjevih predlogov, se ugotavlja, da daje Hitler z levico to, kar jemlje z desnico. Sklicevanje na pakt med Francijo in sovjetsko Rusijo je samo izgovor. Odpoved pogodbe pa je prav tako nevarna za Belgijo kakor tudi za Francijo.

Zasedanje DN v soboto v Londonu

Zeneva, 11. marca. o. Sestanek sveta Društva narodov je sklican za soboto 14. marca. Sestanek se ne bo vršil v Zenevi, marveč v Londonu. To se je zgodilo na željo Anglije, ki bi rada bila v neprestra-

nem stiku z zasedanjem sveta Društva narodov, in ker neče, da bi kakšni tuji vplivi odločali pri stališču angleških politikov. Od tega sestanka je odvisen nadaljnji razvoj evropske politike.

Uvolni govor dr. Goebbelsa v Berlinu Nemčija se udeleži londonskega sestanka DN

Berlin, 11. marca. o. Sinoči je imel državni minister za propagando v berlinski Deutschlandhalle shod, ki je otvoril volilno sezono v Nemčiji. Njegov govor so prenašale vse nemške oddajne postaje. V tem govoru je dr. Gøbbels ponudil roko Franciji rekoč, da hoče francosko ljudstvo mir, prav tako želi miru tudi Nemčiji. Zato sta Nemčija in Francija poklicani, da začeta s tem delom. Nemčija zaupa v dobro voljo Anglije, zaradi tega hoče ravnati sporazumno z njo. Mi smo šli v politiki svoja pota in uspeh dokazuje, da so bila ta pota prava. Danes mora svet računati z Nemčijo in če spregovori Führer, zagrabijo njegove besede ves svet. Nemčija je dosegla zdaj svojo edinstvo, v Nemčiji živi zdaj en narod in ena vojska. Gøbbelsov govor so prenašali v 200 berlinskih dvoran, ki so bile vse nabito polne.

London, 11. marca. Po informacijah iz Berlina bo Nemčija na londonskem sestanku sveta Zveze narodov zastopana. Nemški delegat na tej konferenci bo von Ribbentrop, o katerem so se razširile vesti, da je odločno nasprotoval takojšnji militarizaciji porenskega ozemlja.

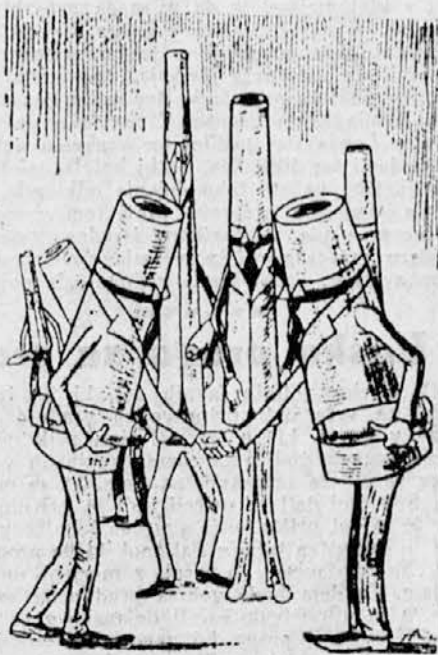
Poziv Nemcem v inozemstvu

Newyork, 11. marca. Nemški poslanik pri Zedinjenih državah je pozval vse nemške državljane, ki žive v Ameriki, naj bodo pripravljeni, da v primeru potrebe takoj nastopijo vojaško službo, kadar bodo dobili poziv. Na ta poziv se bodo morali takoj odpraviti v domovino.

bilo za 24 ur prekinjeno v nedeljo, da se da na zunaj znak za to, da je Italija pristala na ponudbo DN. Takoj nato je letalstvo znova začelo delovati.

Reuterjev dopisnik poroča iz Addis Abebe, da so italijanska letala hudo bombardirala kraje v provinci Gondar in Humbat. Stevilo žrtev ni znano. V prestolnici je včeraj prišlo do nove panike in prebivalstvo je zbežalo v okoliške vasi, ko so javili prihod nekoliko italijanskih letal. Zdi se pa, da so se letala vrnila proti severu, potem ko so bombardirala dve vasi 60 km severno od Addis Abebe.

Današnja predstava »Gospoški dom« v ljubljanski dramji je odpovedana.

Med diplomati

»Jaz mislim, ekselencia, da smo dobro zavarovali mir.«
»Popolnoma moje mnenje, gospod kolega.«

U Abesiniji divja boj naprej...

London, 11. marca. AA. Reuter poroča: Poskus pogajanj za mir med Italijo in Abesinijo pod egido DN je samo za malo časa ustavil sovražnost na fronti. Na vseh frontah na severu se vrše mrzlične priprave za ofenzivo. Prav tako pripravljajo Italijani najhitrejši dovažanje potrebščin v prve vrste fronte zaradi novega upredovanja, ki se pripravljajo. Strelji hočejo še edino armado, ki zapira pot v Dessije. Tej poveljuje osebno abesinski cesar in je v njej 50.000 vojakov cesarske garde. Ta abesinska vojska se pomika proti severu, medtem pa se italijanske čete približujejo krajem okoli jezera Ašan-gi. Na obrežju reke Takaze so Italijani utrdili

svoje položaje. Zavzeli so vse klance in hočejo nadaljevati s prodiranjem južno od reke v smeri proti provinci Godjam.

Reuterjev dopisnik na italijanski severni fronti poroča, da se je italijanska ofenziva začela včeraj. Dopisniku je bilo sporočeno, da hoče italijansko vrhovno poveljstvo končati vojno hitro z naglo zmago. Italijanska armada upa, da bo lahko izzvala odločilno bitko s četami abesinskega cesarja, ki so še edine abesinske čete, ki so še sposobne vojne. Napredovanje na vseh sektorjih se vrši hitro, v kolikor to dopuščajo razmere, ker je treba pokrajine sproti čistiti in graditi ceste. Bombardiranje je

Proračun marib. občine sprejet

Izdatki znašajo 56.866.550 Din, dohodki prav toliko.

Maribor, 10. marca.

Mariborski mestni svet je obravnaval nocoj na svoji sedmi proračun za leto 1935-37. Zanimanje med meščanstvom je bilo za današnje seje znatno ter je prisostvovalo na galeriji le nekaj poslušalcev. Seja je potekla v največjem redu in s stvarnostjo, ki je za sedanji občinski svet značilna. Referat o proračunu je podal občinski svetnik Henrik Sabothy.

Proračun je elaborat posebne komisije občinskega sveta, ki je na svojih številnih sejah v vseh podrobnostih pretresla mestno gospodarstvo, ter razmotrivala vse možnosti glede razhodkov in dohodkov. Zaradi tega odgovarja popolnoma realnim potrebam mariborskega mesta v danih razmerah, seveda v znamenju skrajnega varčevanja, vendar pa so upoštevane vse neobhodne potrebe, tako osebne kakor materialne, da se bo mogel občinski obrat v polnem obsegu vršiti. Mariborska mestna občina se lahko ponaša, da ima najnižja davčna bremena od vseh mest v državi. Anuitetno službo je vršila vzorno in so vsi dolgovci za preteklo leto že odplačani. Pohvalna je tudi davčna morala mariborskega prebivalstva, ki vrši svoje davčne dolžnosti v največjem redu. Ob zaključku svojega eksponenta je prosil referent mestni svet, da sprejme proračunski predlog, ki znaša 56.866.550 Din, v neizpremenjeni obliki.

Splošna debata se je močno zavlekla zaradi govorov obeh socialističnih zastopnikov Petajana in Grčarja, ki sta ponavljala svoje običajne zahteve, kakor ob vsakoletnih proračunskih razpravah, kadar mariborski socialisti niso direktno sodelovali na občinskem vodstvu. Priznati pa sta morala, da je sedanja občinska uprava upoštevala v novem proračunskem predlogu do skrajnih možnosti vse potrebe mariborskega mesta. Ob zaključku sta izjavila, da bosta iz načelnih razlogov glasovala proti sprejetju proračuna. Občinski svetnik Meglič je govoril v imenu hišnih posestnikov, katere zastopa, ter je v splošnem proračun odobral. Načelne besede o proračunu in odgovor na izvajanja predstavnikov socialistov je podal ravnatelj Hrastelj.

Uvodoma je ostro obsodil zločinsko početje gotovih elementov, ki so skušali znova vnesti v državo nerod in nezakonitost ter s tem ustvariti nezgodno ozračje, ki je dosedaj morilo ves naš gospodarski napredek. V takem ozračju tudi zdrava občinska gospodarska politika ni mogoča. Strelji v parlamentu so bili namenjeni voditeljem sedanjega pokreta, ki stremi za ozdravljenjem naših političnih in gospodarskih razmer, ni bil samo namen ubiti predsednika vlade, ampak tudi našega voditelja dr. Korosca. Kaj bi bilo danes s slovenskim narodom, če bi se bila zločinska namera posečila. V nadaljevanju je podal analizo politično-gospodarske smeri sedanje mestne uprave ter zavrnil izvajanja socialističnih zastopnikov kot ireelna. — Zaključno besedo v splošni debati je imel župan dr. Juvan, ki je odgovarjal na vse prigovore proti proračunskemu osnutku. Dal je nato proračun na glasovanje ter je bil sprejet z vsemi proti nemu glasovi.

Podrobna debata je bila zelo kratka in stvarna ter so se posamezne postavke sprejemale brez ugovora. Razhodki izkazujejo naslednje postavke: Osebnih razhodki 6.421.970, splošna mestna uprava 1.293.260, mestne davščine 264.000, mestni dolgovci 8.099.050, ceste, ulice, trgi, parki 2.319.900, gasilstvo 144.500, zdravstvo 2.053.500, socialno skrbstvo 2.908.270, šolstvo 1.347.480, znanost, umetnost in prosveta 258.100, obrt, trgovina in tujski promet 221.000, vojaštvo 20.000, raznoterosti 1.073.200, mestna podjetja 30.442.200 Din; skupno izdatki 56.866.550.

Dohodki: splošna mestna uprava 331.290 Din, mestne davščine 16.559.420 Din, mestni dolgovci 6.080.320, ceste, ulice, trgi in parki 810.950, socialno skrbstvo 46.100, raznoterosti 70.000, mestna podjetja 32.968.470; skupno dohodki 56.866.550 Din. Regulacijski sklad: razhodki 465.000 Din, dohodki ravno toliko. Ustanove: razhodki 23.754.17, dohodki 19.500.07.

Ob zaključku je sprejel mestni svet še nekatere sklepe finančnega odbora, s katerimi se ureja izvajanje novega proračuna.

Za 2000 Din kupila smrt svojega moža

Maribor, 11. marca.

Mrtvec z razbito glavo

Dne 11. novembra lanskega leta okrog 7. ure zjutraj je prišel Jožef Biro na orožniško postajo v Dol Lendavi s strašno novico. Malo poprej ga je poslala Kepe Katarina, naj gre v vinograd pogledat, kaj je z njenim možem, ki ga že od prejšnjega jutra ni domov. Šel je in našel posestnika Ježeta Kepe umorjenega na travniku v bližini vinograda. Truplo je ležalo na trebuhu, glava pa je bila s silnimi udarci naravnost zbita v tla in tako razmesarjena, da so se iz stranskih smrtnih ran možgani izlili na zemljo. Poleg trupla eta ležala dva polomljena in okrvavljena kola. Klet, iz katere je pokojni Kepe prišel, je bila zaklenjena, manjkal pa je zavoj usnja, katerega je Kepe prejšnjega dne kupil v Dol Lendavi. Obdukcija je ugotovila, da je dobil Kepe silne udarce na glavo, enega vrh drugega in je smrt nastopila takoj. Prvi udarec ga je omamilo, da je padel na tla, z drugimi pa so storilci nesrečni žrtvi razbili glavo s tako silo, da so jo kar vtlačili v zemljo.

Sledovi vodijo do žene in ljubimca

Pokojni Jožef Kepe je bil železniški delavec in je imel v Gaberju malo posestvo s hišico. Že od leta 1909 je bil poročen s svojo sedaj 48-letno ženo Katarino. Otroci nista imela. Žena je bila lahkoživa ter je neprestano menjavala ljubimce. Nad leto dni je bila sedaj dobra s konjačem Ivanom Vašem. V tej smeri so začeli orožniki s preiskavo. Prepričani so bili, da je šlo ženi in njenemu ljubimcu za tem, da spravi Jožeta Kepeja s sveta, ker jima je bil le v oviro, da se nista mogla poročiti, kakor sta si želela. Orožniki so ugotovili, da je šel Kepe usodnega dne, ko je bila nedelja, dopoldne v Lendavo k masi, kjer se je sestel z Vašem ter svojima mešajema Stefanom Sečkarjem in Janezom Hozjanom iz dolnjelendavskih gorc Zašliši so vsi tri in vsi so zasli s svojimi izpovedbami v protislovja. Ko so nazadnje osumljeni uvideli, da ne pomaže nobeno tajenje, so prišli z besedo in priznanjem na dan. Pred orožniki se je razgrnila strašna slika zločinskih priprav, pri katerih se je vršila za življenje nesrečnega moža prava kupčija in mešetarenje, kakor za vola na sejmu.

Žena — vrag

Pokojni Jožef Kepe je bil po pripovedovanju vseh sosedov dober in miren človek, ki nikomur ni hotel nič žalega. Bil je ekriben in je imel rad svojo ženo, dasti mu ta njegove ljubezni ni povračala. Nasprotno, Kata Kepe je bila vrazja zeneka. Že takoj po poroki je navezela razmerje z različnimi moškimi. Vedno je potem tako divje živela. Nekaj časa, tik po vojni, je živela skupaj s ciganom Kuštancijem h kateremu se je za nekaj časa preselila v Budimpešto ter se nato skupaj z njim vrnila nazaj v Lendavo. Prišla je k možu ter ga prosila odpuščenja in dobričina ji je res odpuštil. Ko pa je nekoga večera sedel doma za mizo, je počil skozi okno strel in Kepe je bil zadel v oko. Strel ni bil smrten, vendar je ranjenec izgubil oko. Oddal pa je strel cigan Kuštancij, ki je nato v strahu pred posledicami pobegnil v Ameriko. Ljudje pa so že takrat govorili, da je Kuštancija nagovorila Kepejeva žena Kata, da ji ustrelijo moža.

Ivan Vaš priznava

Ivan Vaš je bil po aretaciji zaslišan od sodnika. Navajal je, da sta bila s pokojnim Kepejem dobra prijatelja, še boljša sta bila seveda s pokojnega ženo Kato, s katero je imel že nad leto dni intimno razmerje. Ker se je Kata pritoževala čez svojega moža, češ da jo pretepava in je govorila, da ga bo sama zaklala, je tudi v Vašu vrazil mržnja proti Kepeju. Vendar ga žena dolgo ni mogla pregovoriti, končno pa ga je le pripravila do tega, da je pristal na zločin. Kata Kepe mu je označila Janeza Hozjana kot pripravnega človeka, ki bi za denar izvršil zločin. Vaš je stopil v stik s Hozjanom. Kata mu je izročila celo vrvo, s katero naj bi Hozjan skušal Kepeja zadaviti ter potem mrtvega obesiti, da bi se zdelo, da je napravil samomor. Vaš pravi, da je vse to storil kot posredovalec Kate Kepe, sam pa ni želel smrti pokojnega. Izgovarjal se je tudi, da je bil med vojno ranjen v glavo, radi česar ne more povsem presoditi dalekosežnost svojih dejanj.

Morilci za 2000 Din

Kepe Kata je že septembra 1935. nagovarjala poljskega čuvaja Mihaela Šarutarja, naj ji ustrelji njenega moža ter mu obljubi zato 5000 Din. Šarutar njene ponudbe ni vzel za resno in je mislil, da se je šali. Sedaj je s pomočjo svojega ljubimca Vaša kupila kar dva morilca mnogo ceneje. Obljubila je Sečkarju in Hozjanu 2000 Din, če ji ubijeta moža. Dne 10. novembra je prišel Kepe od maše v Lendavi v svoj vinograd v lendavskih gorcih. Spremljal ga je njegov prijatelj Turulo. Kmalu so se znašli v kleti Vaš ter Hozjan, ki ima v bližini svoj klet. Jedli so meso, ki ga je prinesel Vaš in pili Kepejevo vino. Tako so sedeli do treh popoldne, ko so se dvignili. Hozjan je šel domov, za njim pa je odšel Turulo, nato pa še Kepe in Vaš. Šla sta oba k Hozjanu ter ga dobila dremajočega na klopi pred hišo. Prišel je še Sečkar in so si kuhali pri Hozjanu čaj. Naenkrat je Kepe odšel v svojo klet. Priložnost je izbral Vaš ter pridobil Hozjana in Sečkarja, s katerima je poprej opetovano govoril, da naj ubijeta Kepeja, sedaj končno veljavno za svoj načrt. Ko je Sečkar nekaj ugovarjal, je dejal Hozjan: »Nič se ne boj, dobil boš denarje, da ga še nikoli nisi toliko tako lahko zaslužil.« Potem je napravil načrt, kako naj oba počakata Kepeja pred vinogradom, ko se bo vračal proti domu. Odšel je Vaš za Kepejem v klet. Hozjan in Sečkar pa sta se odpravila na prežo.

Kaj pripovedujeta morilca

Hozjan in Sečkar eta sodniku v podrobnosti opisala zločin. Ko sta zaklenila Hozjanovo klet, sta naglo šla proti Kepejevi zidnici. Spotoma sta izruvala vsak en kol v vinogradu ter se postavila pred kletjo v zasled. Sečkar se je skrtil za slivo, Hozjan za jablano. Kmalu sta prišla iz Kepejeve kleti Vaš in Jožef Kepe. Vaš je šel naprej ter nalašč glasno govoril, da je opozarjal oba morilca, da se bi ne zmotila ter njega prišla na glavo. Kepe je prišel vtrci usodne zasede, pa ni opazil morilcev. Sečkar si ni upal prvi udariti, pa ga je Hozjan hrabil: »Pista, zdaj se požuri, idi in udari. Kaj ne veš, da ti je obljubil denar.« Nato je Sečkar priskočil in zamahnil. Zadel je Kepeja na glavo, da se je brez besede zgrudil. Hozjan mu je ukazal, naj udari še enkrat. Sečkar se je branil, po tem pa je priskočil Hozjan ter udaril ležečoo žrtev dvakrat po glavi, nakar mu je zadal Sečkar tudi še en udarec. Potem sta vrgla kole in se podala v beg. Spotoma se je Hozjan pohvalil: »Dobro sem ga, tako sem ga udaril s kolom, da si mi je v rokah prelomil.« Potem sta šla k bližnjemu kmetu Brincu, kjer so slavili godovanje. Tam sta ostala vesela in brezskrbna do polnoči. — Hozjan pripoveduje, da ga je Vaš kakih 10 krat nagovarjal, naj ubije Kepeja. Enkrat mu je rekel, naj ga upijani ter potem stlačij v usta cunjo, da se bo zadušil, za vrat pa naj ga ne zgrabi, da se ne bo nič poznalo. Drugič je zopet govoril, naj ga pahne v globok vodnjak, potem je zopet napravil načrt, naj ga povabi v klet, upijani in ga pijanega nato obesi na tram, ali pa naj ga ustrelj s puško, katero mu bo preskrbel. Končno ga je s takim prigovarjanjem pripravil do stranskega dejanja. Nagovarjal ga je tudi, naj dobi še pomočnika ter mu priporočal nekoga Humjadija in Legena. Z obema se je Hozjan sestel v Lendavi v gostilni ter vsakemu obljubil piti in jesti ter 1000 Din, če bi hotela nekoga odstraniti. Oba pa sta tako dejanje odklonila.

Za današnje razpravo proti tem zverinskim zločincem vlada v Mariboru izredno zanimanje. Ob času našega poročila se traja zasliševanje obtožencev in bo sodba padla najbrže šele popoldne.

Unska proga se gradi

V okviru velikih javnih del, ki jih izvršuje vlada, se vrše tudi priprave za gradnjo Unske proge v Bosni, ki se bo v Kninu priključila na progo Zagreb—Split. Na raznih sektorjih v Bosni so se začela že pripravljana dela, ki se nadaljujejo. S takimi deli so pričeli tudi že v Kninu, kamor je te dni prišla večja skupina tehničnega vodstva in delavstva tvrdke Batignol, ki bo progo gradila. Na tem mestu so začeli z merjenji in trasiranjem. Ta dela bodo gotova pred pričetkom polletja. A za njimi bodo začeli dejansko graditi progo. Pri gradnji proge bo zaposlenih nekaj tisoč delavcev, kar pomeni veliko pomoč tamšnjim krajev. Sedaj so tudi že začeli graditi skladišča na Kninskem polju, v katera bodo namestili gradbeni material za to progo.

Državni proračun sprejet

O začetku včerajšnje seje narodne skupščine smo že poročali. Seja se je začela ob 8 jutraj in se je nadaljevala skozi ves dan. Seji je predsedoval Stev. Cirič, deloma pa tudi podpredsednika Franjo Markič in Aleksander Vučehič.

Poročilo kmet. ministra

Prvi je poročal o proračunu svojega resora kmetijski minister Svetozar Stanković. V svojem poročilu je poudarjal potrebo pospeševanja in povečanja našega izvoza, v prvi vrsti našega sadja. V ta namen bi bilo potrebna ustanoviti posebno ustanovo znanstvenega značaja, ki bi se bavila s pregledovanjem sadja. Prav tako je naglasil potrebo po ustanovah, ki bi skrbele za izboljšanje kakovosti naše poljedelske proizvodnje in pospeševala sadno nekaterih rastlin, ki so se doslej zanemarjale. V prvi vrsti omenja kmetijski minister bombaze. S tem v zvezi je treba dvigniti luke kočino proizvodnje.

Minister je dalje ugotovil, da državi povzročajo vedno večje skrbi preveček v pridelku naše pšenice, katerega je izredno težko spraviti in prodajati na evropskih trgih. Zato je mnenja, naj se del s pšenico posejanih polj začne sejati z industrijskimi rastlinami, ali pa s koruzo in živinsko krmo.

Prav tako je treba z vsemi silami in sredstvi pospeševati našo živinorejo in skrbeli za kakovost, da bomo mogli ustrezati zahtevam, ki jih inozemska tržišča postavljajo. Izvoz živine je danes ena glavnih postavk našega izvoza.

Važno vlogo pri vsem tem igrajo tudi ustanove, ki so si nadele cilj organizirati prodajo poljskih proizvodov. To je naše zadrugištvu, ki se pa bori z velikimi težavami. — Zadrugištvu mora država prožiti vsa pomoč.

Po govorih treh poslancev je bil proračun kmetijskega ministrstva z vsemi dodatki sprejet.

Poročilo trg. ministra

Trgovinski minister dr. Milan Vrbanič se je že v začetku svojega poročila bavil z vprašanjem denarnega trga in poudaril svoje veliko upanje, da vse kaže, da prehajajo naši denarni zavodi v dobo normalnega poslovanja. Poudaril je, da so imele zaščitne odredbe zadovoljiv uspeh. Največji dokaz temu je po ministrovem mnenju dejstvo, da je prišlo v zaščitene zavode predpreteklo leto za 510 milijonov novih denarnih vlog, a za leto 1935 še niso znani točni podatki, vendar je gotovo, da bodo to veslo v veliki meri prekoračili. V letu 1933 je bilo takih vlog le 146 milijonov.

Drugi dober znak v naši trgovini je tudi aktivna trgovska bilanca. V letu 1935 je bila naša trgovina z inozemstvom aktivna za 330 milijonov dinarjev. Ta presežek je razveseljiv še bolj ob dejstvu, da so cene naših poljedelskih pridelkov v veliki meri padle.

Vznerimljen je, ki ga je na naš trg prinesla uvedba sankcij proti Italiji, se polagoma blaži, ker je naša država sklenila z Veliko Britanijo posebno pogodbo. Točasno pa se vrše še pogajanja z drugimi državami.

Se predno je mogla skupščina preiti na debato o tem poročilu, je predsednik skupščine prečital zahtevo notranjega ministra, ki zahteva izročitev dveh poslancev, ki sta v zvezi z atentatom na ministrskega predsednika, namreč Taso Dimiča in Srpa Vukanoviča. Predsednik je nato predlagal, naj skušajeta zaradi nujnosti zadeve sklene, da se takoj skliče imunitetni odbor in odloči o zahtevi notranjega ministra.

O poročilu in proračunu trgovinskega minist-

stva so govorili štiri poslanci, nakar je bil proračun soglasno sprejet.

Poročilo promet. ministra

Prometni minister dr. Spaho je v obravnavanju proračuna svojega resora poudaril pasivnost proračuna za 61 milijonov Din, ki gredo vsi na račun izredno visoke postavke 172 milijonov dinarjev za gradnjo novih železnic.

Nadaljnji del svojega poročila je minister dr. Spaho posvetil upravi železnice in prometni službi. Naglasil je v mnogem izboljšanje.

V oddelku poročila o gradnji novih železnic je povedal, da so se dela na mnogih novih progah že začela, druga pa se bodo v kratkem. Med temi je tudi proga St. Janž—Sevnica.

Glede naših pristanišč je navajal njih slabo stanje, ker nimajo dobrih železniških zvez zaledjem, luke naprave same pa so močno pomanjkljive. Poleg tega prihaja v naše luke tudi le majhen del blaga, ki ga avžava naša država, kajti to blago gre večinoma skozi luke naših sosednih držav in od tod šele k nam. Minister je naglasil nujnost izboljšanja naših luk, še bolj pa preusmeritev uvoza skozi naše luke.

Temu poročilu je sledila daljša debata, ki je v njej govoril tudi slovenski poslanec Jure Koce in se zavzemal za zvezo Slovenije z morjem, s čemer bi se takoj pritegnil ves uvoz v Slovenijo iz Trsta in bližnjih luk v sušisko pristanišče. Proračun je bil nato sprejet.

Poročilo social. ministra

Sledilo je poročilo ministra za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvečkoviča. — Minister poroča v vseh zadevah svojega resora, o zaščiti in zavarovanju delavcev, o izselimiškem vprašanju, o organizaciji zdravstvene službe in drugih vprašanjih, ki so v zvezi s socialnim in javnim življenjem.

V delu svojega govora, kjer je obravnaval zaščito delavskih mezd in delavskega zavarovanja, je naglasil napor vlade, da zaščiti minimalne mezde delavstva, ki ga je treba brezpogojno zavarovati. Dalje se trudi vlada tudi za prehrano pasivnih krajev. Poleg podpore 20 milijonov Din, ki se je bila že razdelila med prebivalstvo teh krajev, je vlada odobrila še nadaljnjih 11 milijonov Din. To vprašanje je velik gospodarski problem, ker se mora vlada postaviti na stališče, da prava podpora ni dajanje brezplačne hrane, temveč morajo priiti gospodarski ukrepi, da se dvigne gospodarska moč pasivnih krajev.

Pri vprašanju zdravstvene službe je najbolj pereč problem naših bolnišnic. Radi pomanjkanja prostora, ki se čuti vse povsed, je minister ukini prvi razred v državnih bolnišnicah.

Proračun je bil nato sprejet.

Sledilo je nato poročilo ministra za telesno vzgojo, ki je bilo nato tudi soglasno sprejeto.

Vremenska poročila

Bistrica—Boh. jezero: minus ena, megleno, mirno, 5 cm južnega snega.

Kranjska gora: minus tri, barometer stoji mirno, jasno, mirno, 20 cm sneha na 40 cm podlagi.

Vogel: minus tri, sončno, severni veter, snega 3 do 4 metre, na površju sren, v dolinah smuka idealna.

Senjorjev dom: minus štiri, pooblačilo se je, mirno, 50 do 60 cm pršica, smuka dobra.

V rokah paraagrafa

Običajna kmečka drama

Ljubljana, 11. marca.

Stara rak-rana našega kmečkega življenja so družinski prepiri, ki se pojavljajo, ko stari gospodar izroči sinu svoje posestvo in pride v hišo mlada gospodinja. Pred odhodi se razvijajo zaradi teh preprirov dolge in drage pravde, ki dostikrat poženo poprejšnje trdno in lepo gospodarstvo na boben. Pred malim senatom je opazovalec včeraj imel priliko, da se je poglobil v tako kmečko družinsko dramo. Aktivni igralci drame: stari oče France, izklesana korenina, ki se oklepa domačije, jo hoče izročiti sinu v evobodno gospodarstvo. Sin France, njegova žena Franciška in ženin oče France.

Na zatožno klop je sedla 34-letna, že zgarana žena Franciška, žena Francetova. Na možev dom je prinesla 50.000 Din dote. Velika kmetija se nahaja v bližini občine Rudnik. Sprva je vladal poroki leta 1929 lep mir in sloga. Začeli pa so se prepri med stari in mladim gospodarjem. Sledile so tožbe. Naposled je prišlo tako daleč, da je stari gospodar ovidal snaho zaradi tatvine. Zadevo je prišlo v roke državno tožilstvo.

In mlada žena, ki se tudi ni mogla s taščo, je bila obtožena, prvič, da je lani novembra vzela staremu 5 mernikov koruze, drugič, da je lani vzela 500 kg krompirja in 80 kg koruze v skupni vrednosti 500 Din.

Obtoženka je zanikala, da bi vzela koruzo. Zaslužila jo je s »tabrhom« pri sosedih. Krompir je res pobrala, ker je bila v potrebi, pa je na njivi gnil.

Stari gospodar je kot priča zelo živahen. Glede dote je omenil: »Nisem nikdar videl niti pare.« Neka priča: »Saj ga vidiš starega. Ne dolgo, ima že ves nos rdeč.« Stari gospodar France: »Ha, ha. Tisto pa tisto. Še deset let bom živel.« Druga priča je omenila, da bo šlo posestvo kmalu na boben, če se bodo tako pravdali.

Državni tožilec F. Branko Goslar je kratko pletiral za obsodbo v smislu obtožbe. Zastopnik starega gospodarja dr. Mojzer: »Lepa je domačija. Stari gospodar apelira na visoko sodišče samo, da se zaščiti s kazensko sankcijo njegova imovina, dokler ne bo zatisnil svojih oči.« Branilec dr. Fr. Frlan: »Stari je puelil raje krompir na njivi gniti.« Opisal je v živih barvah vsa hudino kmečke družine, ki živi v prepriju.

Mlada gospodinja Franciška je bila obsojena le zaradi prestopka tatvine iz nje, da je vzela 500 kg krompirja, na 300 Din denarne kazni ali 5 dni zapora. Staremu ima plačati 300 Din odškodnine. Oproščena pa je bila od obtožbe zaradi tatvine koruze. Branilec je proti sodbi prijavil revizijo in priziv.

Moža se je hotela znebiti

Celje, 10. marca

Pred malim senatom sta sedela danes na zatožni klopi 22 letni pos. sin Videmšek Avgust iz Bevc pri Velenju in 30 letna žena delavca Štern Štefanija, prav tako stanujoča v Bevcih.

Obtožnica očita Šternovi, da je potem, ko je po zrelm preudarku sklenila usmrtili svojega moža Šterna Jakobca, poskušala naklepoma zavesti Videmška Avgusta, da bi le ta usmrtil njenega

moža s tem, da mu je oktobra lanskega leta pisala iz Slovenigradca pismo, v katerem ga lepo prosti, naj odločno poseže v njen nesrečni zakon ter moža spravi s poli. S tem bo padla zadnja ovira za njuno skupno življenje.

Videmšku pa očita obtožnica, da je potem poskušal zavesti Kovača Jakobca, da bi le ta usmrtil Šterna Jakobca in mu 6. januarja izročil v ta namen nabasano lovsko puško. — Žena se je na vsak način hotela otresti moža, ki je njeno nezvestobo zasluhlil in začel njenega ljubimca zasledovati. Ko je Kovač prišel dne 6. januarja letos k Videmšku, mu je ta dal pihi jabolčnico, mu izročil puško ter mu obljubil 1000 Din, mizo in posteljo. Kovač je puško res vzel, vendar jo je nesel k orožnikom in vso zadevo naznanil. — Šternova zanika vsako krivdo in pravi, da je treba pismo drugače razumeti, toda sodišče se je postavilo a stališče, da je mislila s tem na odstranitev svojega moža, kakor je razumel pismo tudi Videmšek, ki je k dejanju nagovarjal Kovača. Videmšek prizna, da je izročil Kovaču puško in mu rekel, naj ustrelj Šterna, zanika pa, da bi obljubil Kovaču kak denar ali kako drugo nagrado.

Zaradi tega sta bila obsojena Videmšek Avgust na 1 leto in 3 mesece, Štern Štefanija pa na 1 leto robije.

Poklicni tatovi na zatožni klopi

Celje, 10. marca

Kradli so kakor srake.

Pred malim senatom okrožnega sodišča so se vršili danes na zatožni klopi sami izkušeni možje, katerih glavni poklic je, kako na lep način prihi do tuje lastnine. Omenimo naj najprije Oprešnika Antona, 49 letnega delavca, ki je bil že menda sedemkrat obsojen, dvakrat zaradi tatvine na kazen najmanj strogega zapora. Danes je sedel na zatožni klopi zaradi 12 različnih tatvin, ki jih je izvršil v času od 29. novembra 1935 do 21. decembra istega leta. Oprešnik je kradel večinoma ponoči in na različnih krajih. — Pri izbiranju tuje lastnine ni bil prav nič izbirčen. Kradel je verige, sekire, škafe, vrvi, obleko, moško, žensko in otroško, brente, lonce, konjsko opremo, največ pa je ukradel raznovrstnega perila. Kot star nepoboljšljiv grešnik je bil danes obsojen na 3 leta robije in izgubo častnih pravic za dobo 5 let. Oprešnik s kaznjajo ni bil nič kaj zadovoljen.

Drugi junak, ki je sedel na zatožni klopi zaradi tatvin, je 39 letni brezposelni ruder Poklač Ballazar, stanujoči v Selu pri Velenju. Poklač ima na vesti 9 večjih in manjših tatvin, ki jih je izvršil v času od 14. do 20. decembra 1935 na ozemlju med Slovenigradcem in Celjem. Kradel je kokoši, brizgalke, med, cerkveno opremo, koleša, sifon, odeje itd. Cerkevne stvari je kradel iz kapelice posestva Gradič pri Velenju, v Slovenigradcu in v Zalcu. Obdolženec prizna vse navedene stvari. Zaradi teh grehov bo moral sedeti 1 leto in 10 mesecev, odsedel bo moral pa tudi še 10 mesecev robije. Poklač je bil namreč pred kratkim amnestiran, zato bo moral sedaj delati pokoro tudi še za prejšnje grehe.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 11. marca: Heraklij.
Jutri, četrtek, 12. marca: Gregor Vel.

Lekarne: Nočno službo imajo: dr. Kmet, Tyrševa 41, mr. Trnkoczy, Mestni trg in mr. Ustar, Selenburgova 7.

Kaj bo danes

Društvena soba št. Peter: ob 20 sestanek fantovskega odseka št. Peterkega prosvetnega društva. Predava glavni urednik dr. Ivan Ahčin o kulturnem boljševizmu.

Trnovska prosveta: ob 20 prosvetni večer. Predava dr. Ivan Knific o potovanju okrog Afrike. (Skioptične slike).

Društvena soba Kodeljevo: ob 20 debatni večer fantovskega krožka.

Salezijanska prosveta — Kodeljevo: ob 20 sestanek deklisnega odseka.

Zborovodja Šuligoj pripelje svojo hrabro pevsko četo Trboveljske slavčice zopet v Ljubljano in izvaja z njimi v veliki unionski dvorani v ponedeljek 16. t. m. zvečer svoj sijajni program Najlepše točke pa tudi popolnoma nove zборе nam bodo zapeli naši Slavčki. Ljubljaničani posetite koncert, za katerega se dobe vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Rezervni in vpokojeni častniki ter vojaški uradniki, ki doslej iz kakršnegakoli vzroka še niso vrnili črne častniške legitimacije, naj to nemudoma store. Legitimaciji je priložiti eno novo sliko 4 x 6 ter oboje oddati v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7/1 soba 1.

O Wittgensteinovi klavirski tehniki piše nek kritik dobesedno takole: Tehnika Wittgensteinove leve roke (slavni pianist igra namreč samo z levico) je naravnost čudovita, ki mu omogoča najtežje skoke, izvedbo najtežjih pasaj in more istočasno z isto roko spremljati najdelikatnejšo in najbolj občuteno melodijo. Glas, ki ga izvaža z levico iz instrumenta, je sonoren in edino on je sposoben, da izvaja n. pr. med drugimi Ravellov klavirski koncert, ki je pisan samo za levo roko in Wittgensteinu posvečen. Ta umetnik bo igral prvič v Ljubljani v petek, dne 13. t. m. ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Vpliv visoko-gorskega podnebja na človeka. Jutri bo predaval v alpinistični šoli T. k. Skale fiziolog dr. Seliškar o tem važnem in zanimivem predmetu. Začetek ob 20. Vstop prost.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 11. marca: Družinski oče. Red B.
Četrtek, 12. marca: Pesem s ceste. Red Četrtek.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.
Četrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula? Red A.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda 11. marca, 12. Valčkova ura (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Slavno tenorji (plošče). — 14 Vremensko poročilo, bormni tečaj. — 18 Mladinska ura: Josip Stritar: Janko Bože — prizor za madlino (izvajajo člani rad. dram. družine). — 18.40 O okultizmu (gosp. prof. Josip Simenc). — 19 Napoved časa, objava sporeda, obvestila, vremenska napoved, poročila. — 19.30 Nacionalna ura: Humor in satira v našem liposlovju (gosp. Nikolajević iz Beograda). — 20 Prenos iz ljubljanske opere: V. I. odmor: Vodno predavanje (gosp. Matija Bravničar). V. II. odmor: Napoved časa, objava sporeda, poročila. — Konec ob 20.

Drugi programi:

Sreda, 11. marca, Beograd: 19.50 Slovenske pesmi poje zbor Slovenskega pevskega društva v Beogradu sodelujeta gg. Ivan in Viljem Skalar (čitra). — 21. Jazz. — Zagreb: 20. Prenos iz Ljubljane. — 22.15 Prenos iz kavurne. — Dunaj: 19.25 Mozartova opera »Ugrabitev iz Seraila«. — 22.10 Vesle vize. — 23.25 Plesne plošče. — Budimpešta: 20.15 Orkestralni in solistični koncert. — 22.25 Ciganska glasba. — 23.20 Plesna glasba. — Trst — Milan: 18.10 Komorna glasba. — 20.35 Pizzettijeva opera »Orseolo«. — Rim — Bari: 17.15 Glasbena zgodovina. — 20.35 Abrahamova opereta »Havajska rožica«. — Praga: 20.10 Igra. — 21. Češka filharmonija izvaja nove češke skladbe: Maštaličeva I. simfonija. — 22.15 Nedbalova opereta »Poljska kri v osterantu«. — Bratislava: 20.35 Menyhertova igra »Beneška pesem«. — 20.35 Khabizovo violinske skladbe. — 21.15 Vojaška godba. — 22.20 Plošče. — Variana: 20. Labka glasba in plošče. — 21. Choninove klavirske skladbe. — 21.50 Večer v spomin Tarasa Ševčenka — pole ukrajinski zbor Lysenko. — 22.20 Salonki orkester igra za ples. — Vsa Nemčija: 20.15 Urna mlade generacije. — Berlin: 20.45 Brahmsovi zbori. — 21 Plesna glasba. — Königsberg: 20.45 Harfa. — 21 Slavnostna glasba. — Hamburg: 20.45 Nordijska glasba. — Bratislava: 20.45 Solobna nemška glasba. — Lipsko: 20.45 Wagnerjeva »Walkira«. — Köln: 20.50 Haydnova »Svevoliga« Lekarne. — Frankfurt: 20.45 Pastor večer. — Stuttgart: 20.15 Harfa. 22.20 200 let klasične pisane glasbe. — Monakovo: 20.45 Eslerjeva igra »Kameniti mok«.

Moč navade

Oče boksar kaznuje sina za slabo spričevalo.

Vinski trgovci: »Pri kom pa kupujete vino?«
Hotelir: »Menda se šalite. Pri vas kakor veste...«

Trgovci: »Tako? Hm... Dajte mi tedaj rajši čašo piva.«

Železniški delavec — žrtev JNS

Ljubljana, 10. marca.

Delavstvo — kader želez. osebja

Pretežno večino osebja na naših železnih predstavljajo železniško delavstvo, ki se deli po službenih panogah na delavstvo pri gradbeni službi, delavstvo in kurilniški službi ter na delavstvo prometne in transportne službe. Ta delavski kader nosi na svojih ramah največji del ogromnega železniškega aparata. Ta glavni sestavni del železniškega osebja opravlja najtežjo in najmanj priznano službo, da bi bilo pričakovati, da bo vsaka javna ustanova osebje, na katerega ramah počiva tako važen del železniškega obrata, tretirala tako pravično, da bi to postopanje lahko služilo privatnim delodajalcem za vzgled, kako naj se v današnji dobi ceni delavstvo in njegova sposobnost.

Po prvih letih ujedinjenja

Po prvih letih ujedinjenja so bile gmotne razmere našega železniškega delavstva še nekako znozne. Delavci na železnih so bili sicer slabše plačani, kakor delavci v drugih strokah, vendar pa je bila plača še dostojna. Železniška uprava je opravičevala nižje prejemke delavcev na železnicih z ugotovitvijo, da je zaposlitev pri železnici stalna, dočim je zaposlitev v privatnih podjetjih nestalna. Železniško osebje se je tem nazorom upiralo, navajalo svoje argumente, vendar ni nikdar uspelo z borbo, da se izenačijo prejemki s prejemki privatnih delavcev. Tudi ni uspelo pozneje, ko so postale razmere glede stalnosti mnogo slabše kakor pri zasebnem delavstvu.

Štednje na škodo delavstva

Kako se pri železnicih ne sme štediti, so nam pokazali bivši režimi. Bistvo štednje, ki se je izvajala pri nas do nedavnega, je v tem, da so bili krediti za delavsko osebje znižani in to brez ozira na potrebe železnice.

Zlasti letne sezono bi morale vedno biti čas, ko naj bi se delo na popravilu prog vršilo z vso intenzivnostjo, da se tako progje če že ne zboljšajo vsaj obdržijo v istem stanju. Vsa zadnja leta sem pa emu doživeli, da je ravno panoga progovzdrževalne službe počivala, delavstvo pa se je radi pomankanja kreditov pošiljalo na — brezplačen dopust.

Posledice: splošno propadanje železnice

Posledice tako škodljive štednje na škodo delavstva seveda niso moglo izostati. Ne samo da je bilo v zadnjih letih socialno uničenih nešteto železniških družin, čutijo te posledice jako občutno tudi naše železnice: progje, ki so bile pri nas že itak v slabem stanju, so propadale naprej ter padle tako daleč, da je morala železniška uprava radi slabega stanja prog znižati brzino vlakov. Storie-

nega greha ni bilo mogoče več popraviti tako hitro, kakor je železniški obrat zahteval in ugled naših železnice, ki so bile glede točnosti v naši državi vedno vzor ostalim pokrajinam, je neprestano padal.

Za JNS je bil denar...

Železniško osebje se je vedno zavedalo, da z železniško ustanovo živi in pada. Zato je v dno, kadar je bilo v polpreteklem času pač mogoče, povzdignilo svoj glas ter opozarjalo na pogubno gospodarstvo pri železnicih. Pri tem pa ni našlo nobenega potrebnega razumevanja ne na pristojnih mestih in ne v javnosti. Vsi dobro vemo, da je bilo v teh časih vse usmerjeno samo v eno: v povzdigovanje in prosepne slave JNS. In temu cilju so morale služiti naše železnice. Delavstvo so pošiljali na brezplačne dopuste, pustili so propadati železniške progje, zanemarjali so vozne parke, sredstva pa, ki so bila za vse to namenjena, so razmetavali za prevoz ljudi za zbere v nebo povzdigo-vane JNS.

Delavec — objekt političnega izkoriščanja

Denar za potrebe in namene JNS se je moral najti. Kje ga torej dobiti, ko je znano, da so bile državne blagajne izpostavljene eksploataciji vsemočnega stranke, hudo izčrpane. In v takih slučajih je bil zopet železniški delavec tisti, ki so mu stisnili želedec. Kratkoterminalno niso izvršili gotovih železniških del, delavcem so skrčili delov. čas ali jih poslali na dopuste, denar pa uporabili za namene in cilje JNS. In tako je postal železniški delavec naveden objekt političnega izkoriščanja slavne JNS. Prišlo je celo tako daleč, da je železniški delavec padel pod nivo berača: progovni delavec je zaslužil v neštetihi slučajih mesečno le 300 do 500 Din, pa je moral od tega plačevati še davek, penzijski fond, bolniško blagajno in še prispevek za organizacijo...

Kdo je kriv?

Ne moremo trditi, da bi bili za stanje, v katerem je zašlo železniško delavstvo, zakrivila samo splošna gospodarska kriza, ki ni prizanesla skoraj nobenemu stanu, torej tudi ne železničarjem. Dejstvo pa je, da bi se železničarjem lahko godilo mnogo boljše, če bi se ljudje, ki so nosili odgovornost, te odgovornosti tudi zavedali. Kakor povsod, pa je bilo zlasti v celotnem problemu najbolj vidna partizanska usmerjenost prejšnjih režimov splošna gospodarska kriza, ki ni prizanesla njen posamezni del je moral biti izključno samo vprega pri vozu, ki je preko neštetihih žrtve vleklo umetno napihnjeno in v injekcijami vzdrževano JNS. Kjer je šel ta voz, tam so bile za njim razvaline. In tako je bilo tudi pri železnicih in pri železniškem osebju. S tem pa že dobimo tudi odgovor na vprašanje: kdo je kriv?

Smučarski tečaji

ležišča za 16 oseb. Cene za prenočišče so enake kot v ostalih postojankah na Triglavu. Celodnevna prehrana pri daljšem bivanju znaša Din 40 za osebo.

Staničeva koča je idealno visokogorsko zimsko smučišče s prostornim razgledom na številne vrhove Julijskih Alp, gornjo Savsko dolino s Karavankami, Kamniške planine in daleč v avstrijsko Korosko z Visokimi in Nizkimi turami v ozadju. Dostop je iz Mojsirane čez Dolino Krmo osem ur, težji dostop čez kot šest ur. Krasne so smučke ture na Rjavino tri ure, na Urbanov vrh eno uro, na Begunjski vrh eno uro. Informacije radi vodnikov in nosačev za Kredarico in Staničevo kočo dobite pri Lahu in Lojzetu Rekarju v Mojsirani ter pri M. Skanjarju v Srednji vasi. Tarifa za gorske vodnike je Din 120 dnevno. Nosač za nošnje do 20 kg za poša iz Mojsirane ali iz Bohinja na Kredarico in Staničevo kočo sme zahtevati Din 80, za nošnje iz Bohinja na Sedmera jezera Din 60. Pri več kot petdnevnem bivanju veljajo članske prenočnice tudi za nečlane.

SMUČARSKI KILOMETER LANCE

Smučarski kilometer-lanec je disciplina, ki za praktično smučanje nima prav nobene vrednosti; vendar pa vlada za to panogo izredno zanimanje. Gre za to, kakšna je največja brzina, ki jo je mogoče doseči na smučeh. Zato pa je treba izbrati pravo posebno strmo pobočje, ki mora biti skrbno pripravljeno in zavarovano. Tudi smučar morajo biti zelo težki in na prav poseben način zgrajeni. Zanimanje je vedno večje i pri tekmovalcih i pri gledalcih. Ta km-lanec so izvedli prvič l. 1930. Največji hitrost pa je dosedaj na smučeh dosegel Avstrijec Leo Gasperl, ki je l. 1932 dosegel povprečno hitrost 136.6 km na uro. Letos se je ta hitrostni poizkus vršil sedmič zopet v St. Moritzu in sicer na Coroglia. Vendar je hitrost, ki so jo letos dosegli na 100 m dolgi proti, zaostajala za hitrostjo, katero so dosegli prejšnja leta. Najhitrejši je bil Švicar Arnold Bultier, ki je dosegel hitrost 118.304 km na uro. Najhitrejši na specialnih smučeh pa je bil Avstrijec Jack Lackner z 117.935 km na uro.

Campbell hoče doseči hitrost 550 km na uro

Kakor poročajo iz New Yorka, se pripravljajo znani avtomobilski dirkar Sir Malcolm Campbell na nov rekordni poizkus, s katerim hoče izboljšati svoj lastni rekord. Dosedajni rekord, ki znaša 480 km na uro, je poslavil lansko leto na svojem dirkalnem avtomobilu »Modra plica« na obali Floride. Ameriški konstruktor Harlan Fencler sporoča, da so dela na novem avtomobilu že skoraj končana in da bo čimprej izvedel poizkusne vožnje. Stroški za gradnjo tega avtomobila so znašali preko 3,000,000 dinarjev, hitrost pa, ki jo bo mogoče doseči, bo znašala 550 km.

Pred reorganizacijo Mestnega pogrebnege zavoda

Ljubljana, 10. marca.

Mestni pogrebni zavod je bil ustanovljen med svetovno vojno. Vojne razmere so otežkočevale razvoj zavoda pri nabavi potrebnega obratnega inventarja, trgovskega blaga, konj itd. Iste težkoče so obstojale glede človeškega materiala, zavodnih uslužbencev, nosilcev in spremljevalcev pri pogrebi. Kljub vsem težočam pa je podjetje zadovoljivo vršilo svojo nalogo in finančno uspelo. Takoj prvo leto je imelo 205 izvršenih pogrebov in

6709 kron čistega dobička, naslednje leto pa že 1648 pogrebov in 48.468 kron dobička. Dobiček je potem stalno naraščal in je dosegel l. 1927. najvišji znesek tekom svojega obstoja, namreč Din 113.000.

Že pri ustanovitvi mestnega pogrebnege zavoda se je poudarjala kot pogoj za uspešno delovanje potreba po lastnih obratno-poslovnih prostorih kakor tudi potreba po zgradbi preproste mrtvašnice, oziroma mrtvaške veže. Do uresničenja prvega vprašanja je prišlo šele l. 1927-28, drugo,

Slovenski poslanci v belgrajski skupščini

Pod tem naslovom smo večer objavili pregled, kako so slovenski poslanci opredeljeni v belgrajski skupščini. Ta pregled popravljamo v toliko, da g. Josip Benko ni član kluba JRZ, marveč poslanek kluba skupščinske večine.

Maribor

Lekarne: Lekarniško nočo službo vršita lekarna »Pri sv. Anehu« na Glavnem trgu in Sira-kova lekarna »Pri Angelju varihu« na Aleksandrovi cesti.

Kaj bo danes.

Predavanje dr. Gosarja. V prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v Sodni ulici 9, predava v okviru kluba kat. akadem. starešinstva v Mariboru vseučilišni profesor in naš znani sociolog dr. Gosar o kolektivizmu in o sodobnih socialnih problemih. Predavanje se vrši drevi ob 20 ter se nadaljuje jutri ob istem času in v istih prostorih.

Zlata Gjungjenac gostuje. Samo ekkrat bo gostovala primadona ljubljanske opere gospa Zlata Gjungjenac v letošnji sezoni v mariborskem gledališču in sicer jutri v četrtek zvečer v vlogi Madeleine v »Plesu v Savoyu«. Predstava bo za red B.

Prazgodovinsko najdišče je odkril mariborski zgodovinar prof. Baš v Čersaskem gozdu pri št. Ilju. Obstojta iz gomil in velikega gradišča s tremi nasipi po vzorcu Poštele na Pohorju. Po Veliki noči se bodo začela izkopavanja. Najdišče leži čisto na meji, da ga mejna črta reže po sredini, pa bo zaradi tega vršil izkopavanje poleg mariborskega muzeja graški arheološki muzej pod vodstvom znanega ravnatelja prof. Scmda

Mednarodni glasbeno-pedagoški kong. v Pragi

Začetkom aprila meseca t. l. (4.—9.) bo prirjen v Pragi važen in zanimiv mednarodni glasbeno-pedagoški kongres, ki hoče s pomočjo predavanj, diskusij in praktičnih glasbenih ter pevskih prireditev pokazati, kaj se je do sedaj na glasbeno-pedagoškem polju storilo. Ta kongres prireja Združenje za glasbeno izobrazbo, kateremu stoji na čelu minister zunanjih zadev g. dr. K. Krofta in katero skrbi za razvoj glasbene kulture in glasbenega čustva pri mladini in odraslih. To Združenje skrbi za to, da se glasbena izobrazba, kot pomemben predmet, uvede v osnove narodnih, meščanskih in srednjih šol ter da to glasbeno izobrazbo vodijo strokovni glasbeni pedagogi, ki bi v šolah zavzemali enaka mesta kot drugi nameneščini. Razen tega bo Združenje vršilo tudi nalogo, kar se tiče glasbene potrebe v javnem življenju (popularni koncerti, gramofon, radio).

Na kongresu bodo predavali o vseh novih vprašanjih češki profesorji Nejedlý in Helfert, prof. Edw. Dent iz Cambridge, gener. inspektor Roger-Ducasse iz Pariza, prof. G. Brazul iz Bukarešte, gospa Sackaja iz Moskve, prof. J. Benton iz Kopenhagena in drugi.

Češki skladatelj E. Křenek bo vodil diskusijo za temo: »Kaj pričakuje glasbena izobrazba od skladateljev«, prof. J. Chantavoine in C. Sachs iz Pariza bosta govorila o radiu, gramofonu in glasbeni izobrazbi. Znani strokovnjak in organizator v glasbeni izobrazbi L. Kastenbergo bo podal pregled o stanju lajške glasbene izobrazbe v poedinih državah.

Iz navedenega je razvidno, da je Združenje začelo svojo akcijo v ožjem sodelovanju z najboljšimi strokovnjaki in institucijami vsega sveta.

Čeprav nič manj važno in potrebno, čaka še danes rešitve.

Zavod je prišel na ta način do svojih prostorov, da je kupila takratna občinska uprava posestvo na Ambroževem trgu št. 7 za znesek Din 1,200,000, naker se je izdalo za adaptacije obratnih prostorov Din 930,000. Ker je občinska uprava istega leta kupila tudi še pogrebno podjetje Rojina v Sp. Šiški in Konkordijo v tukajšnji splošni bolnišnici, se je za te izdatke najelo in porabilo posojilo v znesku Din 3,300,000, s katerega amortizacija se je pričelo s 1. januarjem l. 1929. Letna amortizacijska kvota Din 280,500 se plačuje iz tekočih dohodkov mesnega pogrebnege zavoda.

Z nakupom dveh konkurenčnih podjetij se konkurenca še vedno ni odpravila. Boj se je bil predvsem za pogrebe in splošne bolnišnice, ki jih je oskrbovalo konkurenčno podjetje in se je končal s tem, ko je postal mestni pogrebni zavod z razsodbo državne sveta z dne 10. sept. 1930, edino opravičen izvrševati na ljubljanskem teritoriju pogrebe umrlih. Podjetje je nato z novim letom 1931. prevzelo izvrševanje tudi takozv. ubožni pogrebov iz splošne bolnišnice. Posledica je bila, da je zelo poraslo število izvršenih pogrebov. Od 710 v letu 1930. je poskočilo na 1209 v letu 1931. in je znašalo potem vedno nad 1000, lani 1167.

Nove razmere so torej ugodno vplivale na razvoj podjetja, zato pa je zavod s 1. majem znižal pogrebni razredni cenik in cenik dajatev za 10%. Kakor že od vsega početka, tako se je s posebno intenzivnostjo načelo vprašanje mrtvaške veže na pokopališču pri Sv. Križu, ko je dobil Mestni pogrebni zavod monopol. Nedvomno je, da je zgradba mrtvaške veže nujno potrebna, neodložljiva in v socialnem in zdravstvenem pogledu za ljubljansko prebivalstvo največje važnosti. Vsa predelana in načrti so bili že pred leti gotovi in se je že tudi nameravalo graditi. Dela bi imelo izvršiti neko ljubljansko gradbeno podjetje, ker pa še niso bila zagotovljena za zgradbo potrebna sredstva, je še finančni odsek pod prejšnjim županom odredil meseca septembra lanskega leta, da se ima oddaja gradbenih del preklcati.

Naš poročevalec se je informiral, ali smemo Ljubljaničani pričakovati v kratkem zgradbo mrtvaške veže, pri načelniku finančnega odseka dr. Korunu. Izvedel je, da je zgradba možna, če bo mogoče skleniti tak finančni aranžma, da se ne bodo obteževala mestne finance, da se bo torej amortizacija gradbene glavnice kriila iz tekočih zavodnih dohodkov. Če se bo tak finančni aranžma posrečil, kar je precej verjetnosti, se bo potem še letos pričela graditi mrtvaška veža. Seveda bo treba še poprej zgraditi vodovod do Sv. Križa in urediti dovoz. Vsi stroški so proračunani na okoli 1,500,000 Din. Za amortizacijo potrebni znesek bi se stalil v proračun šele prehodnje leto. Z mrtvaško vežo bi se rešila mestnega pogrebnege zavoda znatno znižala. Izvedla bi se reorganizacija tega podjetja in bi se potem mrliči na teritoriju bivše Ljubljane nič več ne izpostavljali v mrtvaškem odru doma, temveč v mrtvaški veži pri Sv. Križu. Za priključene občine k veliki Ljubljani pa bi izpostavitev ne prihaja v poštev, ker imajo priključene občine svoja pokopališča.

Japonke in še marsikaj

So ljudje, ki na drugem obsojajo prav vse in se čudijo ravno tako vsemu, ničesar pa nočejo videti na sebi takega, kar bi bilo res treba obsoditi. Takih ni prav malo. Posebno pa se radi obregnejo ob one, o katerih vedo, da pripadajo nižjim slojem, ali o katerih mislijo, da pripadajo manj kulturnemu narodu. Japoncem se pa na drugi strani gotovo ne zdi prav lepa navada, da si naše ženske mažejo ustnice in barvajo lica, še bolj pa se jim gotovo zdi neumno, da Evropejke hočejo postati na ta način mlajše in lepše.

Razumljivo je, da se bo človeku, ki se mu čudno zdi, da so črni črni in da radovedno obrneča oči, če vidi na mestni ulici žensko v jahalni obleki, zdel tudi Japonec smešen in čudaški.

Da naj bo že tako ali drugače, naj se čudimo črncu radi njegove barve, naj se oziramo radovedno za pojav ženske v jahalni obleki na ulici, ali naj se nam tudi Japonci zde še tako čudni in morda celo smešni, vendar imajo prav ti nekaj posebnega, svojevrstnega na sebi. Vse polno je pri njih stvari, ob katerih se Evropejec rad spodfika, in se nam zde res nerazumljive, če slišimo o njih ali jih beremo. Tudi šege in njihove navade so doslikrat za nas zelo zabavne. Nam se res ne more drugače kot čudno zdeli n. pr. to, da Japonci smatrajo od dvoičkov za starejšega onega novorojenca, ki je prišel pozneje na svet. Skoro nam uide na smeh, ko odpremo japonski roman, kajti na prvi strani ni začetak, ampak konec, ker Japonci začno pisati od zadaj. Zanimivo je n. pr. tudi to, da se po mnogih japonskih gledaliških predvajajo ameriški filmi.

Hladni ljudje

Pravijo, da so Japonci precej hladni ljudje. To bo gotovo res, vsaj kolikor se liče čuta ali nagajanja do njihovih lastnih žena. Japonska žena gre po ulici vedno nekaj korakov za svojim možem. Med poljo le redko spregovorita kako besedo. Da bi mož ženo zabaval, to na japonskem ni v navadi. V Evropi je seveda drugače, in naše meščanske žene bi se gotovo bridko pritoževale, če bi uvedli japonske navade. Vsaj nekatere prav gotovo. Japonce jo smatra le za oskrbnico svoje družine, drugega namuno ne zahteva od nje. Mož sam se zna zabavati po svoje. Odhaja z doma »po poslih«, med katerimi je doslikrat tudi veseljačenje. Če mu na njegovem »službenem« potu zmanjka denarja, naroči ženi, naj mu ga takoj pošlje, kajti v mestih kot so Tokio, Kioto, Osaka in dr., malo pelični ljudje ne izhajajo dolgo. Žena si seveda ne upa odkloniti možu denarja in mu ga pošlje v dobri veri, da ga bo prav uporabil. Japonci kmeti teni svojo ženo skoro tako, kot cenijo živo, ki mu dela na polju. Pravi, da mu tehtaja najmanj za dva osla.

Kmet in njegov riž

Ko na riževih poljih pospravijo pridelek, začne se s sajenjem najrazličnejše zelenjave. Posla jim nikdar ne zmanjka. Mož si da opravlja s tem, da zalogo naloži na voz, jo odpelje na trg in pro-

da, za kakršnokoli ceno se pač da, samo da se je »iznebi«. Koliko je vredno njegovo blago, največkrat niti ne ve, saj ga ima ob dobri letini od sile dovoli, sam pa se končno tudi mnogo zanj ni mučil in pohtil. Japonske kmetice bi gotovo drugače prodajale...

Kadar pa je slaba letina, pa ne gre vse tako brez skrbi. Kmet lakrat niti ne ve, kaj in koliko bi smel prodati. Zemlja prav za prav ni njegova, ker pripada njegovim fevdnim gospodom. Pridelek pa je prodal že kar naprej. Kaj potem, če nastopi slaba letina ali kake vremenske neizgode? Pridelek je slab in malo ga je, včasih ga ne ostane niti za seme. Cene riža se dvignejo. Japonski kmet je prodal svoj riž že davno prej, lakrat, ko še ni vedel, kakšna bo letina, in razume se, mnogo ceneje. Recimo, da ga je prodal nekako toliko, kakor ga je sedaj pridelal. Kaj bo jedel, ko je vendar njegova glavna hrana riž? Za zadnji prihranjeni denar si mora sedaj kupiti riža in ga plačati dražje, kakor je pa prej svojega prodal. Po neprevidni kupčiji tako zapravi še ves svoj, včasih tudi ne tako skromen prihranek. Žena pa ne sme reči niti besedice.

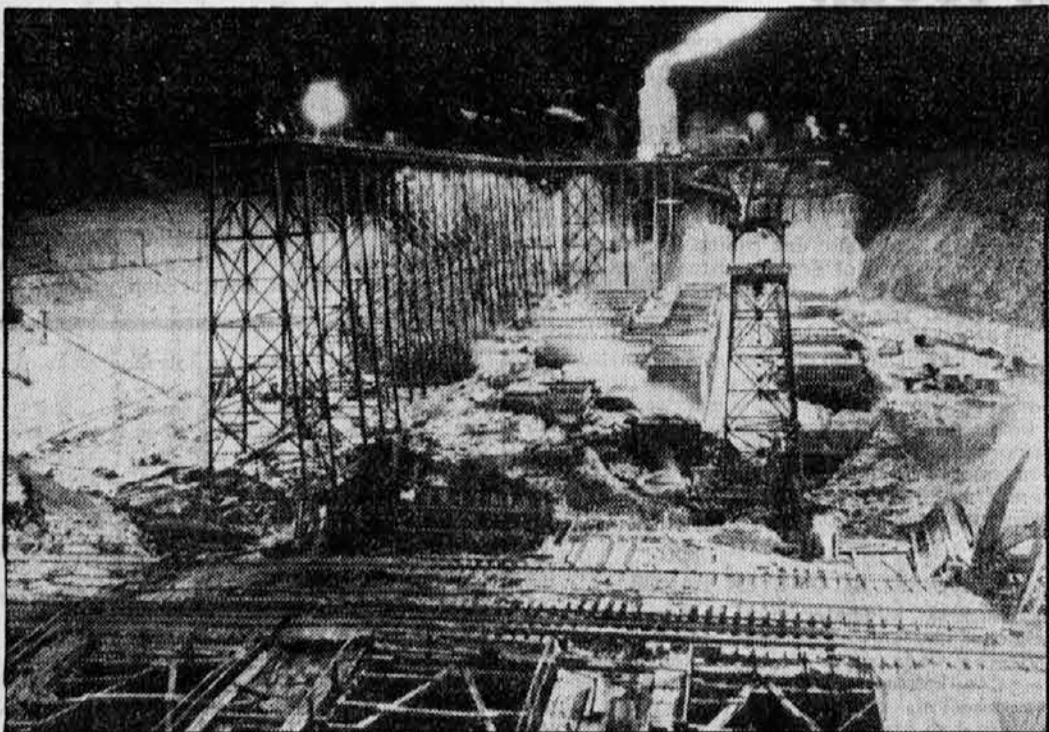
Ženske za svoje pravice

Da z rižem bi že še kako šlo, toda z japonskimi ženskami je malo drugače. Vpliv Zahoda je podkopal njihovo lojalnost. Mlada Japonka že ne poslušajo več svojih staršev, če ji izberejo nesimpatičnega ženina. Tudi tako je postala žena že korajžna, da svojemu možu, ki se mudi z doma »po opravkih« in pošlje še po denar, da samo kakih 30 senov, ali kar bi se po naše reklo: za črno kavo.

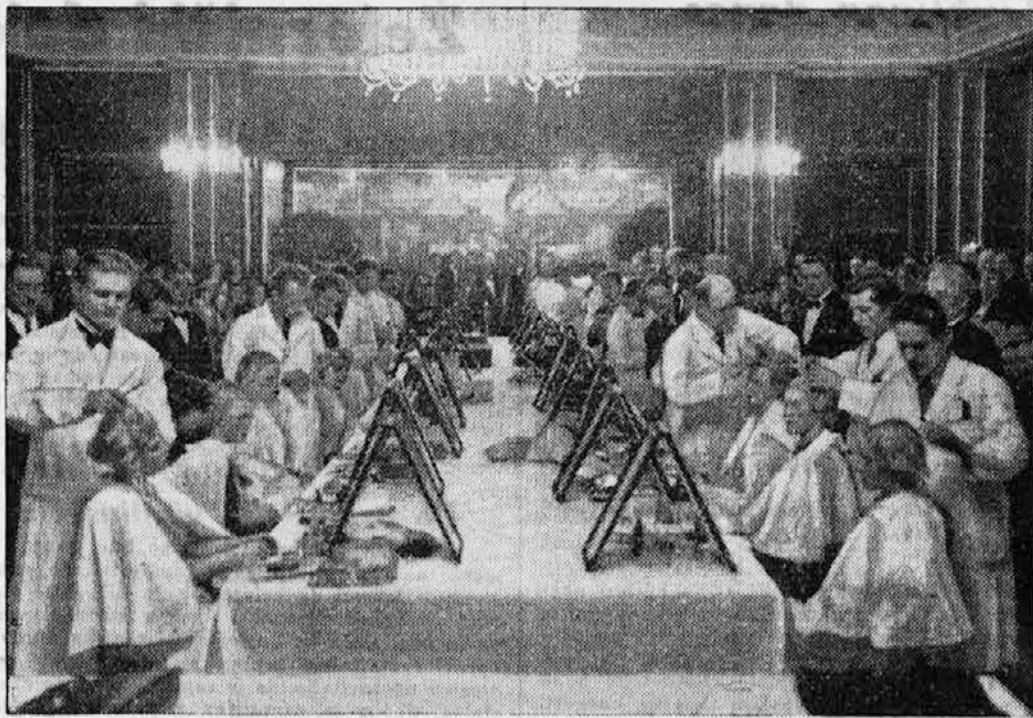
Tudi na gledališki oder...

Se pred 300 leti japonske ženske niso smele nastopati na gledališkem oderu. Igralski poklic je bil samo za moške. Danes pa je že skoro obratno. Sicer nastopajo v starih dramah še vedno izključno samo moški, ki prevzamejo ženske vloge in posnemajo tudi ženski glas. Redki pa so Japonci, ki te drame tudi razumejo, in zahajajo k njih predstavam le nekako iz navade. V sodobnih dramatskih delih nastopajo skupaj moški in ženske, zgodi se pa prav pogosto, da ženske igrajo tudi moške vloge. Na odrih, kjer se predvajajo poleg plesov popolnoma japonizirane revije, pa kraljujejo izključno le japonske amazonke.

To so uspehi? Ruski list »Pravda« poroča tole: Nedavno je prinesel neki oče v popravilo v zadruho (»Svejniki« — Jalutorovsk) obutev svojega 7 letnega otroka. Reklo se mu je, da bo stalo 6.15 rubljev. Čez 6 tednov je bilo delo izvršeno. Račun: blago 2.15 rublja, delo 4 r., socialna dajatev 0.79 r., direktni stroški 0.94 r., različni obratni stroški 4.54 r., organizacijski dodatek 0.52 r., stroški zveznega kapitala 1.32 r. — Novi čevlji pa stanejo 10 rubljev. To kalkulacije niso napravili buržujji, marveč sovjetska obrtna družba ondolnega okrožja.

Ponoči in podnevi grade ob enaki svetlobi jez za novo elektrarno v Seattlen na tihomorski obali USA

Mednarodna tekma frizerjev se je vršila v Berlinu

Stavka na newyorških nebotičnikih

Velika stavka, v katero so stopili uslužbenci newyorških nebotičnikov, in katera traja že 6 dni, ovira v mnogočem življenje tih in pol milijona ljudi. Upanja, da bi se stavka končala, pa še ni. Nasprotno pa se stavka celo širi v še druge predele mesta. Vodje stavke so izjavili, da bodo nebotičnike in palače, katerih lastniki nočejo podpisati s svojimi uslužbenci pogodb, pustili na cedilu. Stavkujoči so organizirali iz svojih vrst straže, ki ne prestopajo na svoje ljudi, da ne bi prekršili stavke in se vtihovaljali v delo. Pred stavkujočimi se stavkujoči branijo kar z noži in strelnim orožjem. Dnevno nastejejo do 400 takih napadov na stavkujoče, kar ima za posledico, da se stavkujoči že več ne upajo vstopiti na delo. Nič ne morejo opraviti vsi ukrepi oblasti, ki skušajo štitiiti one, ki gredo na delo. Stavkujoči so svoje nadzorovalne oddelke organizirali po zgledu ameriških gangsterjev: nenadno napadejo in se prav tako naglo zopet umaknejo. Pri tem navadno razbijejo nekaj oken, pretepejo stavkujoče, prerežejo električno napeljavo, napravijo še kako drugo sabotažno delo in izginejo, še preden dospe policija.

Ljudje si pomagajo sami

Odnos najemnikov do stavkujočih je zelo različen. Mnogi izmed njih se zabavajo s tistimi, ki bi bili voljni delati, ali pa se celo udejstvujejo sami kot stavkujoči. Tako so se najemniki nebotičnika London Terrace, ki je najvišja stanovanjska hiša na svetu, združili in si najeli sami ljudi, ki so bili voljni stopiti v delo. V nekaterih drugih hišah pa so ženske stanovalkice prevzele vse posle vratarjev, kurjačev, uslužbencev pri dvigalih. Neka bogata gospa je z izredno spretnostjo vršila službo na dvigalu v nebotičniku, kjer stanuje, neka znana filmska igralka in se je oprljela posla telefonistke. Tudi vse telefonistke so se namreč pridružile stavkujočim.

Iznajdljive ženske

Človek naj si predstavlja položaj newyorške gospodinje, ki stanuje v dvajsetem ali tridesetem nadstropju, sedemdeset ali devetdeset metrov visoko ali štiristo do šeststo stopnic od pritličja do svojega stanovanja. Trgovci ji dostavi vse potrebščine do hiše, vendar nič dalje, in ji le po telefonu sporoči, da ji je blago dostavil. Toda iznajdljive gospodinje so si znale pomagati s tem, da so organizirale šafete od nadstropja do nadstropja. Najemnik v pritličju odda potrebščine za stanovalec gornjih nadstropij stanovalcem prvega višjega nadstropja. Ta oddaja vse stvari svojemu, eno nadstropje višjemu stanovalcu in blago roma tako dalje do pravega naslovnika. Vendar se ta iznajdba ne da uporabiti pri vseh primerih. Otrok, ki jih vozijo na izprehod, pač ne morejo podajati iz roke v roko. Bivši svetovni boksarski prvak Dempsey si je pomagal s tem, da je vozček z otrokom kar sam ponesel skozi vsa nadstropja doli do ceste. Odvetniki, zdravniki in ljudje sličnih poklicev, ki imajo svoje poslovne prostore v višjih nadstropjih nebotičnikov, si tudi ne morejo dati poslati svojih strank kar po ročnem dvigalu, kakor so si ga zamislile gospodinje. Nekateri od njih so storili

najboljše, ko so kar enostavno zaprli svoje pisarne, ker se namreč tudi po telefonu ne morejo več pogovarjati s strankami.

Bojazni

Tako stanje pa se je pokazalo kot nevarno tudi v drugih primerih. Istočasno je pritisnil zelo hud mraz od vzhoda in utegnejo zaradi stavke za take vremenske izpremembe občutljivi ljudje ostati brez zdravnikov. Previdni glasovi med občinstvom pa vedo celo za največjo nevarnost, namreč za razširjenje kake epidemije kužnih bolezni. Zaradi tega so se zaskrbljeni ljudje že obrnili na guvernerja newyorške države, naj v zadevo bolj odločno poseže.

Doslej še ni nikakih izgledov, da bi se stavka končala ugodno tako za stavkujoče, kakor za najemnike. Nasprotno pa je vodstvo stavke celo izjavilo, da bodo stopili v stavko še uslužbenci pri dvigalih v 35 drugih največjih newyorških hotelih. Eden izmed vodilnih funkcionarjev organizacije hotelskih uslužbencev pa je dejal, da se bodo tem stavkujočim pridružili še uslužbenci ostalih hotelov, po številu kakih 5000 ljudi.

Nikoli se človek ne veseli tako nad čim, kakor se je veselil nad kom.

Takoj rešilni pas sem! Vi se vozite z prosto karto, torej nimate pravice do njega... Jaz sem plačal prvi razred.

Metvi in dva živa

»V Oslo. V velikem mestu je človek prostejši.«
In znova je začel romati po sobi, boječe in brez moči.

Tedaj pa je zopet nekaj rekla za njim, zdaj v malo ostrejšem tonu: »Tega ne bi smel napraviti!«
Obrnil se je in prisluhnil. »Česa ne bi smel napraviti?«

Ni imela poguma, da bi dvignila svoj obraz, le z globoko razburjenostjo v glasu je dejala: »Onega... takrat... Malo več poguma bi že mogel pokazati.«

Pogledal jo je in ni odgovoril. Nekaj uporu podobnega je bilo v njegovem pogledu. Dvignila je pogled in opazila.

»Da,« je rekla trmasto, »to mislim. Vse življenje se bomo pokorili za to. To imaš od tega.«
»Drugega nič?«

»Drugega?«
Stopil je za korak bližje k njej: »Ti si pozabila, da živim,« je rekel. »Pa četudi mi nikdo od vas ne privošči življenja.«

Ko ga je pogledala, ne da bi odgovorila, je stopil tik do nje in ponavljal v največji razburjenosti: »Jaz živim, — živim, — živim!«

Potem se je obrnil in šel. Ona pa je ostala sama, bleda in pretresena.

4.

Večerni listi so prinesli vest o Lüdersenovem povisanju, v penzionatu so jo morali zaliti, dame z madeiro, moški pa z whiskyjem. Lüdersen je bil v denarnih zadevah precej previden, čeprav ne ravno skop gospod.

Najprej se je precej branil, potem pa, ko so energično pritiskali vanj, je vendarle privolil v slavlje. In ko že ni mogel drugače, se je izkazal ter kupil dobro madeiro in pravi pravcati whisky. Ko se je slovesnost začela, je Lüdersen samozavestno položil svoje bogate darove na mizo.

Po večerji so se zbrali v salonu. Bili so polnoštevilno zbrani, ali kakor je rekel inženjer Engelhardt, celo nadštevilno.

Lüdersen je bil malce neroden, sicer pa kar čeden gostitelj; obnašal se je počasi pa lepo. Svoje zadržane in krmežljivo slovesne narave, ki jo je sleherni dan kazal, ni mogel kar tako čez noč sleči. Čutil pa je zato dobro, kako mu lahko in opojno stopa v glavo, da je on zmagovalec, na drugi strani pa mu je bilo dokaj težko, biti gostitelj, pa se mu je zato tuhtintam zataknilo. Toda gospodična učiteljica Larsen, ki je v imenu dam imela glavno besedo, mu je bila dobra opora. Ni bila le ceremonijar, imela je tako rekoč celo slavnostni govor.

To se je zgodilo po prvi nekoliko medli in prisiljeni zdravici.

»Vidite, takle je torej junak!« je spregovorila. »Kako pametno, da je krepost včasih poplačana. Kajti vi vendar niste bili najstarejši prosilec, kajne gospod Lüdersen?«

»Ne,« je odgovoril. »Bili so trije starejši od mene.«
Varno se je razgledal, preden je nadaljeval: »Najstarejši je bil Berger. On je za dve leti starejši od mene.«
»Ah da, to je oni, ki je blagajno predal razbojnikom.«

»Da.«
Gospodična Larsen mu je molče, ali zato prisrčno prikimala v priznanje.

Eden od inženjerjev si je z levim kazalcem mislivo šel vzdolž svojega dolgega nosu, dvignil glavo in sredi tišine spodobno povedal: »Ampak, to mora biti vseno vražja stvar zanj.«

Tě besede so za nekaj časa pokvarile razpoloženje ali ga pa vsaj oslabile. Eden drugega so pogledovali. Saj bi skoraj prišlo do katastrofe. Grešnik se je oziral v zadregi in svesti si krivde. Toda gospodična Larsen je v Lüdersenovo veliko olajšanje rešila položaj, kajti na svoje veliko presenečenje je zúčutila mali bodljaj v svoji vesti.

»Oprostite, gospod Iversen,« je rekla, »kaj ste prav za prav hoteli reči s tem?«

Iversen je bil v zadregi in se je parkrat počehljaj po tilniku. »Kako to reči?« — Jaz sem se enostavno spomnil ubogega grešnika.«

»No, kaj potem? Namreč z Bergerjem?«
Iversen se je umikal in izmikal. »No ja, seveda,« je govoril, »nikakor ne mislim braniti tega človeka. Le to mi je prišlo na misel, da mora biti prokletno težko, — oprostite mi, prosim —, ako gredo kar tako preko tebe, kakor da si omejen.«

»Ali bi vi svojo blagajno prepustili?«
»Jasno, da ne bi, to je seveda bilo neumno.«
Gospodična Larsen ga je pogledala strogo in s šolano uglednostjo:

»No, torej. Kaj pa še hočete?«
Nič ni pomagalo, Iversen je dobil po prstih. Gospodična Larsen pa si je s ponosno zadovoljnostjo vrgla nazaj svoje tenke, rumenostive kodre.

Lüdersen se pri vsem tem ni najboljše počutil. Večkrat je nevoljno pogledal inženjerja Iversena. In ko se je spomnil neke nedelje in nekega ponedeljka, je tudi Rogusa in Engelhardta ostro pogledal.